

Τρίτη 15 Ιανουαρίου 2013

P7_TA(2013)0007

Αναπτυξιακές πτυχές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε θέματα γενετικών πόρων**Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2013 σχετικά με τις αναπτυξιακές πτυχές των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για τους γενετικούς πόρους: οι επιπτώσεις στη μείωση της φτώχειας στις αναπτυσσόμενες χώρες (2012/2135(INI))**

(2015/C 440/07)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τη σύμβαση του 1992 για τη βιολογική ποικιλότητα (ΣΒΠ),
- έχοντας υπόψη το επισυναπτόμενο στη ΣΒΠ πρωτόκολλο της Ναγκόγια του 2010 σχετικά με την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τη δίκαιη και ισότιμη συμμετοχή στα οφέλη που προκύπτουν από τη χρησιμοποίησή τους,
- έχοντας υπόψη τη διεθνή συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία του 2001,
- έχοντας υπόψη τη συνθήκη συνεργασίας για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας του 2002,
- έχοντας υπόψη τη διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών, η οποία εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση στις 13 Σεπτεμβρίου 2007,
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση για τους αυτόχθονες και νομαδικούς πληθυσμούς της ΔΟΕ (αριθ. 169),
- έχοντας υπόψη τη διεθνή σύμβαση για την προστασία των νέων ποικιλιών φυτών, όπως αναθεωρήθηκε στη Γενεύη στις 19 Μαρτίου 1991,
- έχοντας υπόψη τη συμφωνία του ΠΟΕ του 1995 για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου,
- έχοντας υπόψη τη διεθνή συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία του 2002 και το πλαίσιο του ΠΟΥ του 2011 σχετικά με τους ιούς της γρίπης,
- έχοντας υπόψη την οδηγία 98/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Ιουλίου 1998 για την έννομη προστασία των βιοτεχνολογικών εφευρέσεων⁽¹⁾,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Οκτωβρίου 2010 σχετικά με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ ενόψει της 10ης Συνόδου της Διάσκεψης των Συμβαλλομένων Μερών στη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (ΣΒΠ), που συνήλθε στη Ναγκόγια (Ιαπωνία) από τις 18 έως τις 29 Οκτωβρίου 2010⁽²⁾,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών με τίτλο «Η ασφάλεια ζωής μας, το φυσικό μας κεφάλαιο: στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020» (COM(2011)0244),
- έχοντας υπόψη τις δραστηριότητες και τις εκθέσεις της Διακυβερνητικής Επιτροπής της Παγκόσμιας Οργάνωσης για τη Διανοητική Ιδιοκτησία, τους γενετικούς πόρους, τις παραδοσιακές γνώσεις και τη λαϊκή παράδοση,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της συνεδρίασης της ομάδας τεχνικών και νομικών εμπειρογνομώνων για τις παραδοσιακές γνώσεις που συνδέονται με τους γενετικούς πόρους στο πλαίσιο του διεθνούς καθεστώτος πρόσβασης και συμμετοχής στα οφέλη, UNEP/CBD/WG-ABS/8/2, 2009,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη που ζήτησε η Επιτροπή Ανάπτυξης του Κοινοβουλίου με τίτλο «Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί γενετικών πόρων και η καταπολέμηση της φτώχειας» (2011),
- έχοντας υπόψη τη σύμβαση Ramsar για τους υγρότοπους του 1971,

⁽¹⁾ ΕΕ L 213 της 30.7.1998, σ. 13.⁽²⁾ ΕΕ C 371 Ε της 20.12.2011, σ. 14.

Τρίτη 15 Ιανουαρίου 2013

- έχοντας υπόψη τη Σύμβαση του 1973 για το διεθνές εμπόριο των απειλούμενων με εξαίλειψη αγρίων ειδών πανίδας και χλωρίδας (CITES),
- έχοντας υπόψη το άρθρο 48 του Κανονισμού του,
- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Ανάπτυξης και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Διεθνούς Εμπορίου και Επιτροπής Νομικών Θεμάτων (A7-0423/2012),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 70 % του φτωχού πληθυσμού του πλανήτη που κατοικεί σε αγροτικές και αστικές περιοχές εξαρτάται άμεσα από τη βιοποικιλότητα για την επιβίωση και την ευημερία του·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι κύριοι στόχοι της σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα (ΣΒΠ) είναι η προώθηση της διατήρησης και βιώσιμης χρήσης της βιοποικιλότητας και η αντιμετώπιση των εμποδίων στη χρήση της·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι πάροχοι γενετικών πόρων (ΓΠ) και οι κάτοχοι συναφών παραδοσιακών γνώσεων (ΠΓ) συχνά ανήκουν σε αναπτυσσόμενες χώρες, πλούσιες σε βιοποικιλότητα·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εθνικές νομοθεσίες για την πρόσβαση και συμμετοχή στα οφέλη (ΠΣΟ), που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας της ΣΒΠ, προέκυψαν ως απάντηση στις πρακτικές βιοδιερεύνησης και βιοπειρατείας·
- E. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κοινός ορισμός της βιοπειρατείας είναι η βιομηχανική πρακτική της ιδιωτικοποίησης και κατοχύρωσης με διπλώματα ευρεσιτεχνίας των παραδοσιακών γνώσεων ή γενετικών πόρων αυτοχθόνων πληθυσμών, χωρίς έγκριση των χωρών προέλευσης ή την παροχή αποζημίωσης σε αυτές·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΣΒΠ και το Πρωτόκολλο Ναγκόγια υποχρεώνει τα άτομα που αναζητούν βιολογικούς πόρους να εξασφαλίζουν «συναινεση μετά από ενημέρωση» των χωρών προέλευσης και να καταλήγουν σε «αμοιβαίως συμφωνηθέντες όρους» με τις χώρες αυτές ή τις γηγενείς και τοπικές κοινότητες σε σχέση με τις παραδοσιακές γνώσεις σε συνδυασμό με τους γενετικούς πόρους, και να μοιράζονται τα οφέλη της βιοδιερεύνησης με τις χώρες και τις κοινότητες αυτές·
- Z. λαμβάνοντας υπόψη ότι το εξελισσόμενο καθεστώς πρόσβασης και συμμετοχής στα οφέλη (ΠΣΟ) δυνάμει της ΣΒΠ λειτουργεί συμπληρωματικά προς τον ΠΟΕ και τη συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (ΠΟΕ-TRIPS), την Παγκόσμια Οργάνωση Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ), τον Οργανισμό Τροφίμων και Γεωργίας (FAO), τη διεθνή σύμβαση για την προστασία των νέων ποικιλιών φυτών (UPOV), και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ)·
- H. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διακυβέρνηση της ΠΣΟ αντικατοπτρίζεται επίσης σε ορισμένα μέσα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του 1948, το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα του 1996 και το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 27 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συμφωνίας του ΠΟΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (TRIPS) δίνει το δικαίωμα στις κυβερνήσεις να αποκλείουν από τη δυνατότητα κατοχύρωσης με διπλώματα ευρεσιτεχνίας φυτά, ζώα και «βασικές» βιολογικές διεργασίες, ενώ οι μικροοργανισμοί και οι μη βιολογικές και μικροβιολογικές διεργασίες είναι επιλέξιμες για κατοχύρωση με διπλώματα ευρεσιτεχνίας·
- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι η βιοποικιλότητα παρέχει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών οικοσυστήματος, όπως τα τοπικά ύδατα, η παροχή τροφής, τα υλικά για τη διατήρηση των μέσων βιοπορισμού και η ρύθμιση του κλίματος· και λαμβάνοντας υπόψη ότι η υποβάθμιση του περιβάλλοντος δημιουργεί νέες προκλήσεις για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση ευρέος φάσματος ειδών και γενετικών πόρων ως βάσης για την επισιτιστική ασφάλεια και τη βιώσιμη γεωργική ανάπτυξη·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διεθνής συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία (ITPGR), η οποία αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο πλαίσιο του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), στοχεύει στη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση των φυτογενετικών πόρων για τα τρόφιμα και τη γεωργία και στη δίκαιη και ισότιμη κατανομή των οφελών που προκύπτουν από τη χρήση τους, σύμφωνα με τη ΣΒΠ·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέλη του ΟΟΣΑ στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό σε γενετικούς πόρους από το εξωτερικό ειδικά για τις καλλιέργειες, οπότε η διεθνής συνεργασία για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση γενετικών πόρων αποκτά ουσιαστική σημασία·

Τρίτη 15 Ιανουαρίου 2013

- Π. λαμβάνοντας υπόψη ότι σύμφωνα με εκτιμήσεις τα τρία τέταρτα του παγκόσμιου πληθυσμού εξαρτώνται από φυτικά παραδοσιακά φάρμακα και ότι κατά προσέγγιση το ήμισυ των συνθετικών φαρμάκων προέρχονται από τη φύση·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι διάφορες διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες εξετάζουν το ζήτημα των παραδοσιακών γνώσεων, μεταξύ άλλων η Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (ΣΒΠ), η διεθνής συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία (ITPGR), η διακήρυξη των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών (DRIPS), η σύμβαση της Unesco για την προστασία της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς·
- ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 8 στοιχείο ι) της ΣΒΠ υποχρεώνει τα συμβαλλόμενα μέρη να σέβονται, να προστατεύουν και να διατηρούν τις παραδοσιακές γνώσεις και να «ενθαρρύνουν την ισόρροπη κατανομή των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από τη χρησιμοποίηση» αυτών των γνώσεων·
- ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών του 2007 επιβεβαιώνει το δικαίωμα διατήρησης, ελέγχου, προστασίας και ανάπτυξης των παραδοσιακών γνώσεων τους·
- ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το 2009, η Γενική Συνέλευση της ΠΟΔΙ έδωσε την εντολή στη διακυβερνητική επιτροπή της (IGC) να αναπτύξει ένα διεθνές μέσο για την προστασία των γενετικών πόρων, των παραδοσιακών γνώσεων και της λαϊκής παράδοσης·

Ι. Γενετική ποικιλότητα και ΑΣΧ

1. υπενθυμίζει την άμεση σύνδεση μεταξύ της προστασίας της βιοποικιλότητας και της επίτευξης των ΑΣΧ, και ιδίως του πρώτου ΑΣΧ που εστιάζει στην εξάλειψη της έσχατης ένδειας και της πείνας· τονίζει τη σημασία της υγιεινής βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων για τη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία στο πλαίσιο μιας βιώσιμης αναπτυξιακής προοπτικής·
2. επισημαίνει ότι η ΣΒΠ διαφέρει σημαντικά από άλλες διεθνείς περιβαλλοντικές συνθήκες, διότι αποδίδει έναν ακριβή και εξέχοντα ρόλο στα ζητήματα της ορθότητας, της ισότητας και της δικαιοσύνης στο πλαίσιο της διατήρησης και χρήσης της βιοποικιλότητας·
3. υπογραμμίζει το γεγονός ότι, μολονότι δεν υπάρχει γενικά αποδεκτός ορισμός του όρου «βιοπειρατεία», ο όρος αυτός μπορεί να αναφέρεται στην κατάχρηση ή/και την παράνομη εξασφάλιση εμπορικού οφέλους από τη χρήση παραδοσιακών γνώσεων και γενετικών πόρων και τονίζει ότι πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την αποσαφήνιση και την παγίωση της νομικής ορολογίας, ιδιαίτερα με σκοπό τον ορισμό του όρου «βιοπειρατεία» με βάση έγκυρα στοιχεία·
4. τονίζει τις προκλήσεις που θέτουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (ΔΠΙ) επί γενετικών πόρων και παραδοσιακών γνώσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες όσον αφορά την πρόσβαση στα φάρμακα, την παραγωγή γενόσημων φαρμάκων και την πρόσβαση των αγροτών σε σπόρους· τονίζει, αντίστοιχα, ότι η εμπορική πολιτική της ΕΕ σχετικά με τα ΔΠΙ πρέπει να είναι συνεπής με τον στόχο της συνοχής της αναπτυξιακής πολιτικής, όπως ορίζεται στη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
5. υπενθυμίζει ότι η ΣΒΠ και το πρωτόκολλο της Ναγκόγια αποτελούν το βασικό πλαίσιο διακυβέρνησης της πρόσβασης και συμμετοχής στα οφέλη (ΠΣΟ)· επισημαίνει ότι η διακυβέρνηση σχετικά με τα ΔΠΙ, τους γενετικούς πόρους και τη μείωση της φτώχειας αφορά επίσης τον ΠΟΕ, τον ΟΤΓ (FAO), τον ΠΟΥ και την Παγκόσμια Οργάνωση Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ), με αποτέλεσμα να γειρούνται προκλήσεις όσον αφορά τη διασφάλιση συνεκτικής προσέγγισης στο πλαίσιο της υποστήριξής τους προς το καθεστώς της ΣΒΠ· επιμένει ότι οι ανωτέρω διεθνείς οργανισμοί πρέπει να υποστηρίξουν και να μην αντίκεινται στο καθεστώς της ΣΒΠ·
6. αναγνωρίζει για άλλη μια φορά τα καθοριστικής σημασίας επιτεύγματα όσον αφορά τη διεθνή προστασία των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων λαών έναντι των γενετικών και λοιπών πόρων τους και των παραδοσιακών γνώσεων που συνδέονται με αυτούς, δικαιώματα που κατοχυρώνονται στη διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών, στη Σύμβαση αριθ. 169 της ΔΟΕ, στο άρθρο 8 παράγραφος 1 της ΣΒΠ και στο Πρωτόκολλο της Ναγκόγια· εκφράζει την ανησυχία του για την γενετική υποβάθμιση η οποία συμβαίνει ως αποτέλεσμα της σχεδόν αποκλειστικής κυριαρχίας στην αγορά βιομηχανικά παραχθέντων σπόρων, δηλαδή σπόρων που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, σε βάρος παραδοσιακών ποικιλιών σπόρων·

Γεωργία και υγεία

7. υπενθυμίζει την ανάγκη για ευρύ φάσμα γενετικών πόρων για τη διατροφή και τη γεωργία (ΓΠΑΓ) με σκοπό τη διασφάλιση της παροχής καλύτερων υπηρεσιών οικοσυστήματος· τονίζει ότι η χρήση ΓΠΑΓ είναι σημαντική για την επισιτιστική ασφάλεια, τη γεωργική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής·

Τρίτη 15 Ιανουαρίου 2013

8. τονίζει ότι η επίτευξη του πρώτου ΑΣΧ εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον τρόπο διαχείρισης των γεωργικών οικοσυστημάτων· υπογραμμίζει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι ενώ η μείωση του αρνητικού αντικτύπου που ενδέχεται να έχει η γεωργία στο περιβάλλον απαιτεί ευρύ φάσμα γενετικής ποικιλότητας των καλλιεργειών για τη διασφάλιση της παροχής καλύτερων υπηρεσιών οικοσυστήματος, η ποικιλότητα των καλλιεργειών δίνει τη δυνατότητα, ιδίως σε φτωχούς γεωργούς και σε κατόχους μικρών αγροτικών εκμεταλλεύσεων να διαφοροποιούν τη διατροφή και το εισόδημά τους· τονίζει επίσης ότι η γενετική ποικιλότητα των καλλιεργειών παρέχει ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος·

9. υπενθυμίζει ότι οι άγριες ποικιλίες καλλιεργούμενων φυτών που είναι σημαντικές για την επισιτιστική ασφάλεια των κρατών μελών της ΕΕ απαντώνται ευρέως στις αναπτυσσόμενες χώρες· ζητεί από την ΕΕ, στο πλαίσιο της σύμβασης για την προστασία των νέων ποικιλιών φυτών (UPOV), να μην υποστηρίξει τη θέσπιση νομοθεσίας η οποία μπορεί να δημιουργήσει εμπόδια στην εξάρτηση των γεωργών από τους σπόρους συγκομιδής, καθώς κάτι τέτοιο θα συνιστούσε παραβίαση του δικαιώματος στην τροφή στις αναπτυσσόμενες χώρες·

10. υπενθυμίζει ότι η «εξαίρεση των γεωργών», δυνάμει της σύμβασης UPOV, είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς επιτρέπει στους γεωργούς να αποθηκεύουν σπόρους που προέρχονται από νέες ποικιλίες και να τους σπέρνουν εκ νέου για τους συνήθεις επισιτιστικούς σκοπούς (ενοσχύνοντας έτσι την επισιτιστική ασφάλεια)· ωστόσο, εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι, παρότι το συμφέρον των αναπτυσσόμενων χωρών υπαγορεύει τη διατήρηση και την επέκταση των εξαιρέσεων από τα δικαιώματα των δημιουργών νέων ποικιλιών, τα δικαιώματα των γεωργών έχουν αποδυναμωθεί μέσω των αλληπάλληλων μεταρρυθμίσεων της σύμβασης UPOV·

11. σημειώνει ότι ο FAO έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο στην ανάπτυξη εξειδικευμένων καθεστώτων ΠΣΟ που αφορούν τα τρόφιμα και τη γεωργία· καλεί την ΕΕ να στηρίξει τα αιτήματα των αναπτυσσόμενων χωρών για τη διασφάλιση κατάλληλης συμμετοχής στα οφέλη σε κάθε νέο τομεακό μηχανισμό/μέσο στο πλαίσιο του FAO καθώς και για τη διασφάλιση της συνέπειας και την ενίσχυση της συνέργειας με τη ΣΒΠ και το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια·

12. υπενθυμίζει ότι οι γενετικοί πόροι, μεταξύ άλλων με τη μορφή φαρμακευτικών προϊόντων φυτικής προελεύσεως, συνεισφέρουν σημαντικά στην Ε&Α στον τομέα των φαρμάκων και στην πρόσβαση στα φάρμακα· επαναλαμβάνει ότι τα ΔΠΙ δεν πρέπει να παρεμποδίζουν την πρόσβαση σε οικονομικά προστά φάρμακα, ιδίως εάν αυτά τα ΔΠΙ αφορούν γενετικούς πόρους που προέρχονται από αναπτυσσόμενες χώρες·

13. καλεί την ΕΕ να μην πιέζει τις αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (ΛΑΧ) να αποδέχονται μέσω διμερών συμφωνιών εκτεταμένα πρότυπα πνευματικής ιδιοκτησίας, για παράδειγμα σχετικά με τους σπόρους και τα φάρμακα, σύμφωνα με τη συνοχή της πολιτικής της ΕΕ υπέρ της ανάπτυξης (PCD)·

14. επισημαίνει ότι η καταπολέμηση της βιοπειρατείας συνεπάγεται την εφαρμογή και αναβάθμιση των υφιστάμενων συμφωνιών πολυμερούς πρόσβασης και συμμετοχής στα οφέλη στους τομείς της γεωργίας και της υγείας, όπως η διεθνής συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία — για παράδειγμα μέσω της εξέτασης νέων τρόπων συγκέντρωσης πόρων για το ταμείο συμμετοχής στα οφέλη — ή η διακυβερνητική διάσκεψη του ΠΟΥ για την ετοιμότητα σχετικά με την πανδημία γρίπης·

15. είναι της άποψης ότι οι μελλοντικές διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες με σκοπό την εναρμόνιση, και ιδιαίτερα αυτές που αφορούν το φάσμα των εξαίρέσεων και των περιορισμών των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας, απαιτούν προσεκτικό έλεγχο υπό το πρίσμα της ανάπτυξης, με σκοπό την επίτευξη συνολικής ισότητας για τη δημόσια υγεία σύμφωνα με το πνεύμα της εφαρμογής της παραγράφου 6 της δήλωσης της Ντόχα σχετικά με τη Συμφωνία TRIPS, προστατεύοντας την τοπική γνώση και, όσον αφορά τα δικαιώματα των καλλιεργητών φυτών, εξασφαλίζοντάς τους την πρόσβαση στους σπόρους·

II. Δικαιώματα αυτοχθόνων και τοπικών κοινοτήτων στις παραδοσιακές γνώσεις

16. σημειώνει ότι ως παραδοσιακές γνώσεις νοούνται οι γνώσεις που κατέχουν συγκεκριμένες αυτόχθονες και παραδοσιακές κοινότητες και τις οποίες μοιράζονται πολλά τμήματα της κοινωνίας μιας συγκεκριμένης περιοχής ή χώρας· επισημαίνει ότι οι παραδοσιακές γνώσεις περιλαμβάνουν 'άυλες αξίες' και ότι η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς έχει όντως πρωταρχική σημασία σε όλες τις εκφάνσεις της μεταξύ άλλων κοινωνικές, θρησκευτικές, πολιτισμικές αξίες και αισθητική αξία του τοπίου·

17. επισημαίνει ότι τα τρία τέταρτα του παγκόσμιου πληθυσμού εξαρτώνται από φυτικά παραδοσιακά φάρμακα· θεωρεί επομένως ότι λόγω της βιοπειρατείας υφίστανται ισχυροί λόγοι για την προστασία των παραδοσιακών γνώσεων, ιδίως όταν συνδέονται με γενετικούς πόρους που έχουν οικονομική αξία για τη βιομηχανία·

18. επισημαίνει τον κίνδυνο της αξιολόγησης των παραδοσιακών γνώσεων μόνο από εμπορική άποψη· σημειώνει ότι το υφιστάμενο πλαίσιο ΔΠΙ δεν καλύπτει ένα τόσο ετερογενές σύνολο, όπως είναι οι κάτοχοι παραδοσιακών γνώσεων· τονίζει, ως εκ τούτου, την ανάγκη ορισμού ενός *sui generis* διεθνούς καθεστώτος ΔΠΙ, το οποίο θα διαφυλάσσει τα ποικίλα συμφέροντα των τοπικών κοινοτήτων και θα αντικατοπτρίζει το εθιμικό δίκαιο κ.λπ·

Τρίτη 15 Ιανουαρίου 2013

19. σημειώνει με ανησυχία ότι στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι κάτοχοι παραδοσιακών γνώσεων περιλαμβάνονται η παρακολούθηση και η επιβολή, ήτοι η αποκάλυψη των παραβιάσεων και η έγκαιρη προσφυγή σε ένδικα μέσα· εκφράζει τη λύπη του σε αυτό το πλαίσιο για το γεγονός ότι οι παραδοσιακές γνώσεις που σχετίζονται με τους γενετικούς πόρους δεν καλύπτονται από κανένα εκ των μέτρων παρακολούθησης του Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια, καθώς δεν υφίσταται υποχρέωση δημοσιοποίησης στο «σημείο ελέγχου» των πληροφοριών σχετικά με τις παραδοσιακές γνώσεις που χρησιμοποιούνται ενώ το διεθνώς αναγνωρισμένο πιστοποιητικό συμμόρφωσης δεν καλύπτει παραδοσιακές γνώσεις που σχετίζονται με γενετικούς πόρους, γεγονός το οποίο περιορίζει τις δυνατότητες εντοπισμού περιπτώσεων βιοπειρατείας που αφορούν τέτοιες παραδοσιακές γνώσεις· θεωρεί ότι η ΕΕ πρέπει να παράσχει στις παραδοσιακές γνώσεις τουλάχιστον το ίδιο επίπεδο προστασίας με αυτό των γενετικών πόρων κατά την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια·

20. τονίζει ότι οι κανονισμοί που θεσπίζονται για την προστασία των γενετικών πόρων και των σχετικών παραδοσιακών γνώσεων πρέπει να συμμορφώνονται με τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχουν ληφθεί για την προαγωγή και τον σεβασμό των δικαιωμάτων των αυτοχθόνων πληθυσμών όπως διαφυλάσσονται μέσω της διακήρυξης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των αυτοχθόνων πληθυσμών του 2007 (UNDRIP) και της Σύμβασης της ΔΟΕ του 1989 περί των ιθαγενών λαών και των λαών με φυλετική συγκρότηση (αριθ. 169)·

21. αναγνωρίζει το ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει το σύστημα δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας στην προώθηση της καινοτομίας, της μεταφοράς και της διάδοσης τεχνολογίας προς το κοινό όφελος των ενδιαφερομένων, των προμηθευτών, των κατόχων και των χρηστών γενετικών πόρων, των παραγωγών τους και των παραδοσιακών γνώσεων που συνδέονται μαζί τους, κατά τρόπο που να συμβάλλει στη συλλογική ευημερία και την ανάπτυξη, υπογραμμίζοντας ωστόσο την ανάγκη να αποφευχθούν οι αρνητικές συνέπειες των ΔΔΙ και του συστήματος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που θα μπορούσαν να υιοστούν οι εγχώριες κοινότητες κατά την εφαρμογή των παραδοσιακών τους γνώσεων, των νόμων, των πρακτικών και του συστήματος γνώσεών τους και στην ικανότητά τους να χρησιμοποιούν, να αναπτύξουν, να δημιουργούν και να προστατεύουν τη γνώση τους σε σχέση με τους γενετικούς πόρους· τονίζει ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι συμβάσεις μεταξύ των μερών θα μπορούσαν να θεωρηθούν από τους εγχώριους πληθυσμούς ή τις τοπικές κοινότητες ως πιο εφαρμόσιμη λύση για να μοιράζονται τα οφέλη και να προστατεύονται τα συμφέροντά τους με ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κοινωνικών και οικονομικών ζημιών, για παράδειγμα μέσω ρητρών διασφάλισης·

III. Αντιμετώπιση της βιοπειρατείας– η μελλοντική πορεία

22. επισημαίνει ότι η βιοπειρατεία μπορεί να αποδοθεί στην έλλειψη εθνικών κανονισμών και μηχανισμών επιβολής στις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και στην έλλειψη μηχανισμού συμμόρφωσης στις αναπτυγμένες χώρες, ο οποίος διασφαλίζει ότι οι γενετικοί πόροι αποκτήθηκαν σύμφωνα με τις προϋποθέσεις για συναίνεση μετά από ενημέρωση και για αμοιβαίως συμφωνηθέντες όρους που συνάδουν με την εθνική νομοθεσία για την ΠΣΟ των χωρών παρόχων· επιδοκιμάζει, σε αυτό το πλαίσιο, το σχέδιο κανονισμού που υποβλήθηκε από την Επιτροπή και έχει ως στόχο την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Ναγκόγια σχετικά με την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και τη συμμετοχή στα οφέλη που προκύπτουν από τη χρησιμοποίησή τους· επιμένει επίσης στη σημασία της παροχής αποτελεσματικών μηχανισμών προσφυγής σε περιπτώσεις διαφορών και πρόσβασης στη δικαιοσύνη·

23. υπενθυμίζει ότι η αποτελεσματική εφαρμογή του πρωτοκόλλου εξαρτάται από δράσεις που πρέπει να αναληφθούν τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις ανεπτυγμένες χώρες· σημειώνει ότι η κατάρτιση νομοθεσίας ΠΣΟ στις αναπτυσσόμενες χώρες αποτελεί προϋπόθεση για την υποχρέωση των χωρών χρηστών να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις για συναίνεση μετά από ενημέρωση· επισημαίνει, εντούτοις, ότι το εν λόγω αίτημα συνιστά πραγματική πρόκληση για αυτές τις χώρες, καθώς απαιτεί την οικοδόμηση σημαντικής νομικής και θεσμικής ικανότητας·

24. τονίζει ότι οι στόχοι της ΣΒΠ θα επιτευχθούν μόνο εάν εξασφαλιστεί δίκαιη και ισότιμη συμμετοχή στα οφέλη· καλεί την ΕΕ και τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ταχεία επικύρωση του πρωτοκόλλου της Ναγκόγια με σκοπό την καταπολέμηση της βιοπειρατείας και την ενίσχυση της δικαιοσύνης και της ισότητας στην ανταλλαγή γενετικών πόρων· επισημαίνει τον ρόλο της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΕ στο πλαίσιο της παροχής βοήθειας στις αναπτυσσόμενες χώρες για την οικοδόμηση νομικής και θεσμικής ικανότητας σχετικά με ζητήματα πρόσβασης και συμμετοχής στα οφέλη· πιστεύει ότι πρέπει να παρασχεθεί στήριξη στις αναπτυσσόμενες χώρες για την ανάπτυξη βάσεων δεδομένων παραδοσιακών γνώσεων και για την κατανόηση των συστημάτων υποβολής αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας·

25. επαναλαμβάνει, στο πλαίσιο του ψηφίσματός του της 10ης Μαΐου 2012 σχετικά με την κατοχύρωση των κατ' ουσία βιολογικών διεργασιών με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας⁽¹⁾, ότι μία υπέρ το δέον ευρεία προστασία της δημιουργίας σπόρων μέσω διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να παρεμποδίσει την καινοτομία και την πρόοδο, προς ζημία των μικρομεσαίων δημιουργών, καθώς θα εμποδίζει την πρόσβασή τους στους γενετικούς πόρους·

(¹) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2012)0202.

Τρίτη 15 Ιανουαρίου 2013

Βελτίωση των απαιτήσεων όσον αφορά τις βάσεις δεδομένων και τη δημοσιοποίηση σχετικά με τους γενετικούς πόρους και τις παραδοσιακές γνώσεις

26. εφιστά την προσοχή στην πρόταση που υποβλήθηκε από τις αναπτυσσόμενες χώρες για έναν δεσμευτικό κανονισμό που θα απαιτεί από τους αιτούντες δίπλωμα ευρεσιτεχνίας: α) να δημοσιοποιούν την πηγή και προέλευση των γενετικών πόρων και των παραδοσιακών γνώσεων που χρησιμοποιούνται σε εφευρέσεις, β) να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία συναίνεσης μετά από ενημέρωση των αρμόδιων αρχών στη χώρα πάροχο και γ) να παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία δίκαιης και ισότιμης συμμετοχής σε οφέλη που να πιστοποιείται μέσω διεθνούς πιστοποιητικού προέλευσης·

27. εκφράζει τη λύπη του για την έλλειψη σαφών στατιστικών στοιχείων σχετικά με τη βιοπειρατεία και την κατάχρηση και καλεί την ΕΕ να διεξαγάγει περαιτέρω έρευνες και να δημοσιοποιήσει πληροφορίες στον εν λόγω τομέα για τη διόρθωση αυτής της κατάστασης· τονίζει επίσης ότι απαιτούνται καλύτερα δεδομένα σχετικά με τον αριθμό και το περιεχόμενο των συμβάσεων ΠΣΟ· θεωρεί ότι για τη συλλογή των δεδομένων αυτών πρέπει να δημιουργηθεί ένα σύστημα κοινοποιήσεων και βάσης δεδομένων μέσω του μηχανισμού διαλογής της ΣΒΠ·

28. πιστεύει ότι ένα δεσμευτικό μέσο αποτελεί τον ασφαλέστερο τρόπο εφαρμογής μέτρων σχετικών με τη βιοποικιλότητα στο σύστημα ΔΠΙ από τις χώρες χρήστες· ζητεί τη λήψη μέτρων ώστε να εξαρτηθεί η χορήγηση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας από τη συμμόρφωση με την υποχρεωτική δημοσιοποίηση της προέλευσης οιασδήποτε γενετικών πόρων/παραδοσιακών γνώσεων κατά την υποβολή αίτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας· τονίζει ότι μια τέτοια δημοσιοποίηση πρέπει να περιλαμβάνει αποδεικτικά στοιχεία για το ότι οι εν λόγω γενετικοί πόροι/παραδοσιακές γνώσεις έχουν αποκτηθεί σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες (δηλαδή μετά από ενημερωμένη συναίνεση και αμοιβαίως συμφωνηθέντες όρους)·

29. τονίζει ότι ένα διεθνές μέσο που περιλαμβάνει απαιτήσεις δημοσιοποίησης και δημιουργίας βάσεων δεδομένων για την προστασία των γενετικών πόρων δεν αντικαθιστά έναν αποτελεσματικό μηχανισμό πρόσβασης και συμμετοχής στα οφέλη σε εθνικό επίπεδο·

30. θεωρεί ότι η άμεση κοινοποίηση από χρήστες εταιρειών που χρησιμοποιούν γενετικούς πόρους ή σχετικές παραδοσιακές γνώσεις, η χρήση πιστοποιητικών συμμόρφωσης και η διερεύνηση επιλογών επίλυσης διαφορών εντός και εκτός της εθνικής δικαιοδοσίας μπορεί επίσης να συνεισφέρει αποτελεσματικά στην αντιμετώπιση ενδεχόμενων υποθέσεων βιοπειρατείας·

31. εκτιμά ότι ένα σαφές και συνεκτικό σύστημα δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μπορεί να συντελέσει στη δημιουργία γνώσεων και στη διάδοσή τους στις αναπτυσσόμενες χώρες, προς όφελος της τοπικής επιχειρηματικότητας, της έρευνας, της εκπαίδευσης και στην ανακούφιση της φτώχειας·

Επιδίωξη ενός συνεκτικού συστήματος παγκόσμιας διακυβέρνησης

32. επιμένει ότι η συμφωνία TRIPS του ΠΟΕ πρέπει να είναι συμβατή με τη ΣΒΠ και το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια και, ως εκ τούτου, θεωρεί σημαντικό να θεσπιστούν υποχρεώσεις δημοσιοποίησης της προέλευσης των γενετικών πόρων στο πλαίσιο των διαδικασιών χορήγησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, και συνεπώς να δοθεί η δυνατότητα ελέγχου του κατά πόσον αποκτήθηκαν νομίμως σύμφωνα με τη συναίνεση μετά από ενημέρωση και τους αμοιβαία συμφωνηθέντες όρους·

33. τονίζει ότι τέτοιες απαιτήσεις μπορούν να θεσπιστούν μέσω τροποποίησης της συμφωνίας TRIPS του ΠΟΕ ή στο πλαίσιο της ΠΟΔΙ, στο πλαίσιο των υπό εξέλιξη συζητήσεων σχετικά με τη δημιουργία νέου διεθνούς νομικού μέσου ή νομικών μέσων για την αποτελεσματική προστασία των γενετικών πόρων, των παραδοσιακών γνώσεων και της λαϊκής παράδοσης· ζητεί από την ΕΕ, ιδιαίτερα, να υποστηρίξει, σύμφωνα με την ΣΒΠ, το αίτημα των αναπτυσσόμενων χωρών για την τροποποίηση της συμφωνίας TRIPS του ΠΟΕ μέσω της εισαγωγής ενός νέου άρθρου 29α σχετικά με τη δημοσιοποίηση της προέλευσης των γενετικών πόρων ή/και σχετικών παραδοσιακών γνώσεων σύμφωνα με το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια· επιδοκιμάζει ως πρώτο βήμα το γεγονός ότι η πρόταση κανονισμού της ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση σε γενετικούς πόρους και τη συμμετοχή στα οφέλη προβλέπει υποχρεωτική αίτηση να δημοσιοποιείται η προέλευση οιασδήποτε γενετικών πόρων και σχετικών παραδοσιακών γνώσεων·

Τρίτη 15 Ιανουαρίου 2013

34. καλεί την Επιτροπή να αναθέσει στους διαπραγματευτές που διαθέτει στους κόλπους της διακυβερνητικής επιτροπής της ΠΟΔΙ και του συμβουλίου που είναι επιφορτισμένο με την αναθεώρηση της συμφωνίας TRIPS, να λάβουν το Πρωτόκολλο της Ναγκόγια ως σημείο εκκίνησης και να επικεντρώσουν το ενδιαφέρον τους κατά τις διαπραγματεύσεις στην εναρμόνιση μεταξύ του νομικού πλαισίου της ΣΒΠ ⁽¹⁾ και του πρωτοκόλλου της Ναγκόγια, του ΠΟΔΙ, της TRIPS, της ITPGREFA ⁽²⁾ και της UPOV ⁽³⁾, καθώς επίσης και της UNCLOS ⁽⁴⁾ όσον αφορά τους θαλάσσιους γενετικούς πόρους, αφετέρου· επισημαίνει ότι η συμφωνία TRIPS αποκλείει κατά τη διάρκεια μεταβατικής περιόδου τις Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες ⁽⁵⁾· τονίζει ότι αυτή η προσέγγιση πρέπει να διαφυλαχθεί σε σχέση με τυχόν αναθεωρήσεις που μπορούν να προέρχονται από τη διαδικασία CBD-Ναγκόγια·

35. επιδοκιμάζει τις πρωτοβουλίες που δεν έχουν αυστηρά εμπορικό χαρακτήρα, όπως είναι ο Παγκόσμιος Φορέας Πληροφοριών για την Βιοποικιλότητα (ΒΔΠΒ) ο οποίος προωθεί την ελεύθερη και ανοικτή πρόσβαση σε δεδομένα βιοποικιλότητας μέσω της διεθνούς συνεργασίας μεταξύ διαφόρων κυβερνήσεων, οργανισμών και άλλων διεθνών φορέων·

36. σημειώνει το έργο της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Διανοητική Ιδιοκτησία και τους Γενετικούς Πόρους της Παγκόσμιας Οργάνωσης Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) και τάσσεται υπέρ της λήψης παρόμοιων μέτρων και της χρήσης συνεπών ορισμών σε επίπεδο ΕΕ·

ο

ο ο

37. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και την Επιτροπή.

⁽¹⁾ Σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα.

⁽²⁾ Διεθνής Συνθήκη σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία.

⁽³⁾ Διεθνής Ένωση για την Προστασία των Νέων Ποικιλιών Φυτών.

⁽⁴⁾ Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας.

⁽⁵⁾ Άρθρο 66.1 της TRIPS· απόφαση του Συμβουλίου για την TRIPS, 29 Νοεμβρίου 2005.